

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ДІАГНОСТИКА СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності
8.03050901 "Облік і аудит"
денної форми навчання**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016**

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу.
Протокол № 2 від 09.09.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач А. М. Котов

Робоча програма навчальної дисципліни "Діагностика стану Р 58 підприємства" для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" денної форми навчання : [Електронне видання] / уклад. А. М. Котов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 51 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни, її зміст із розподілом навчального часу за модулями, темами та формами занять. Уміщено плани лекцій, практичних і семінарських занять, методичні рекомендації до самостійної роботи, систему оцінювання знань студентів, а також список рекомендованої літератури.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" денної форми навчання.

Вступ

Стан значної кількості вітчизняних підприємств є незадовільним. Це обумовлено складними умовами господарювання як у зовнішньому, так і внутрішньому середовищі підприємства. Нестабільний стан вітчизняної економіки, жорстка конкуренція на ринку збуту продукції та послуг, низький платоспроможний попит споживачів, істотні бар'єри для виходу на зовнішні ринки в сукупності із застарілою техніко-технологічною базою та багатьма іншими внутрішніми проблемами підприємств потребують виявлення всіх можливих резервів для розвитку та забезпечення максимального їх використання. Отже, керівництво повинно вміти коректно діагностувати стан свого підприємства та ефективно використовувати ці дані у процесі поточного та стратегічного управління.

Розробляючи стратегію розвитку того чи іншого суб'єкта господарювання, у першу чергу розробляють і обґрунтовують прогноз ринкової ситуації на передбачуваний період. Від багатоаспектних зовнішніх і внутрішніх чинників, їх впливу, зокрема характеристики та структури потреб ринку і прогнозних можливостей їх вирішення, у виборі форм та шляхів їх вирішення великою мірою буде залежати економічна ефективність різномірних суб'єктів господарювання як підприємства, галузі, так і народного господарства загалом. Рівень економічного стану підприємства також залежить від ефективності керівництва, гнучкого управління, вибору самої системи управління та кваліфікації спеціалістів. Обґрунтування стратегії розвитку підприємства ґрунтується на здійсненні системного аналізу його виробничої діяльності за відповідний період та плануванні системи заходів, які б у прогнозованому періоді гарантували стабільність роботи підприємства та перспективу його розвитку.

Навчальна дисципліна "Діагностика стану підприємства" є вибірковою навчальною дисципліною, яку вивчають, згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня "магістр" спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" для всіх форм навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Структуру навчальної дисципліни "Діагностика стану підприємства" наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Структура навчальної дисципліни

Назви показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	вибіркова
Загальна кількість годин – 144	Спеціальність: 8.03050901 "Облік і аудит"	Рік підготовки
		2М
		Семестр
		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 8; самостійної роботи студента – 16	Освітній ступінь: магістр	Лекції
		24 год
		Практичні, семінарські
		24 год
		Самостійна робота
		96 год
Вид контролю		
		Екзамен

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи для денної форми навчання становить 50 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання цієї навчальної дисципліни є формування знань і навичок щодо поліпшення результатів господарської діяльності підприємства шляхом визначення реального та нормального стану, а також розроблення та реалізації відповідних заходів для подолання наявних відхилень.

Завданнями діагностики діяльності підприємства є:

визначення реального стану об'єкта діагностики, аналогічних об'єктів за базовими характеристиками та нормативних величин;

виявлення симптомів, які характеризують стан об'єкта діагностики шляхом визначення відхилень значень показників від їх прийнятного рівня, рівня показників аналогічних об'єктів або нормативного рівня показників;

визначення причин установлених відхилень та рівня їх впливу на стан об'єкта діагностики;

обґрунтування заходів щодо подолання відхилень у діяльності об'єкта діагностики;

прогнозування розвитку діяльності об'єкта діагностики.

"Діагностика стану підприємства" – навчальна дисципліна, що вивчає методичні підходи до визначення стану підприємства.

Предметом навчальної дисципліни є причини відхилень реального стану об'єкта від нормального.

Об'єктом навчальної дисципліни є саме підприємство та його господарська діяльність.

Суб'єктами діагностики можуть виступати відповідні підрозділи підприємства, органи державної влади, науково-дослідні інститути тощо.

Після опанування дисципліни студент має **знати**:

категоріальний апарат навчальної дисципліни;

предмет, методи та завдання діагностики;

організацію процесу діагностики стану підприємства;

технологію діагностики фінансового стану підприємства;

процедури діагностики системи управління підприємства;

послідовність діагностики стану трудових ресурсів;

діагностику майнового комплексу підприємства;

діагностику виробничого потенціалу підприємства;

діагностику економічної безпеки підприємства;
діагностику корпоративної культури підприємства;

уміти:

установлювати періодичність та термін виконання діагностичних заходів;

установлювати періодичність збирання та оновлення інформації за кожним напрямом діагностики стану підприємства;

формуванню системи показників за напрямками діагностики стану підприємства;

формуванню системи прийомів та методів діагностики стану підприємства за її напрямками;

аналізувати організаційну структуру підприємства;

аналізувати основні процеси управління;

аналізувати використання можливостей інформаційної системи управління;

аналізувати систему антикризового управління підприємства;

аналізувати склад та чисельність персоналу;

аналізувати якість та рівень знань персоналу;

аналізувати продуктивність праці персоналу;

аналізувати систему оплати праці та мотивації персоналу;

діагностувати ресурсну забезпеченість виробничо-господарської діяльності підприємства;

оцінювати ефективність виробничого потенціалу підприємства;

використовувати горизонтальний, вертикальний аналіз та аналіз фінансових коефіцієнтів для діагностики фінансового стану;

аналізувати фінансові проблеми діяльності підприємства;

діагностувати процеси фінансового планування та прогнозування діяльності підприємства;

аналізувати рівень економічної безпеки підприємства;

аналізувати чинники впливу на формування корпоративної культури;

аналізувати якість ризик-менеджменту як компоненти системи управління економічною безпекою;

оцінювати рівень корпоративної культури на підприємстві;

оцінювати ефективність упровадження заходів та розробляти корегувальні заходи.

Опис компетентностей, яких набуває та здатен продемонструвати магістр після опанування навчальної дисципліни "Діагностика стану підприємства", наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, яких набувають студенти після вивчення навчальної дисципліни

Коди компетентностей	Назви компетентностей	Складові частини компетентностей
ДЕСП* 1	Організувати та забезпечувати процес діагностики стану підприємства	Здатність до обґрунтування системи діагностики стану підприємства
		Здатність до розбудови організаційної структури діагностики
ДЕСП 2	Виконувати заходи з діагностики стану підприємства	Здатність до діагностики фінансового стану підприємства
		Здатність до діагностики системи управління
		Здатність до діагностики трудових ресурсів підприємства
		Здатність до діагностики майнового комплексу підприємства
		Здатність до діагностики виробничого потенціалу підприємства
		Здатність до діагностики економічної безпеки підприємства
		Здатність до діагностики корпоративної культури підприємства

* Діагностика економічного стану підприємства

Із метою найкращого засвоєння матеріалу студенти мають до початку вивчення навчальної дисципліни опанувати знання й навички в га-

лузі загальної економічної теорії, макро- і мікроекономіки, теорії організації, економіки підприємства, економічного аналізу, обліку, маркетингу, оподаткування.

Структуру складових частин професійних компетентностей та їх формування, відповідно до Національної рамки кваліфікацій України, наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства

1.1. Сутність поняття "діагностика стану підприємства".

Термін "діагностика". Сутність діагностики стану підприємства. Економічна діагностика. Діагностика економічної системи. Економічна діагностика підприємства.

1.2. Мета, завдання, предмет та об'єкт діагностики стану підприємства.

Мета діагностики діяльності підприємства. Завдання діагностики діяльності підприємства. Предмет діагностики діяльності підприємства. Об'єкт діагностики діяльності підприємства. Експертні методи діагностики. Статистичний аналіз у діагностиці. Факторний аналіз у діагностиці. Методи математичного програмування в діагностиці. Економіко-математичне моделювання в діагностиці.

1.3. Види діагностики стану підприємства: їх класифікація та характеристики.

Комплексна діагностика економічного стану. Експрес-діагностика. Діагностика банкрутства. Стратегічна діагностика. Оперативна діагностика діяльності підприємства. Функціональна діагностика. Параметрична діагностика. Структурна діагностика. Організаційна діагностика. Систематична діагностика. Епізодична діагностика. Кількісна діагностика. Якісна діагностика.

Тема 2. Організація процесу діагностики стану підприємства

2.1. Послідовність діагностики стану підприємства.

Загальний порядок діагностичного дослідження. Формулювання мети проведення діагностики. Визначення об'єкта діагностики. Визна-

чення обсягу робіт із діагностики. Склад робочої групи. Обґрунтування системи показників діагностики. Виконання діагностичних процедур. Кількісна та якісна ідентифікація стану підприємства. Визначення основних проблем і причин їх виникнення. Розроблення управлінських рішень для усунення визначених проблем. Перевірка результатів упровадження розроблених рішень.

2.2. Інформаційне забезпечення діагностики стану підприємства.

Інформаційна підтримка діагностики стану підприємства. Способи опрацювання інформації для діагностики стану підприємства. Інформаційний образ підприємства. Цільовий режим діагностики. Безперервний режим діагностики. Інформаційно-аналітична система діагностики.

Тема 3. Діагностика фінансового стану підприємства

3.1. Сутність діагностики фінансового стану підприємства.

Фінансова діагностика підприємства. Метод фінансової діагностики.

3.2. Мета, завдання методологічна основа фінансової діагностики.

Мета фінансової діагностики. Основні завдання фінансової діагностики підприємства. Предмет діагностики фінансового стану підприємства.

3.3. Інформаційне забезпечення фінансової діагностики підприємства.

Інформаційна база діагностики фінансового стану підприємства. Мета деталізованої діагностики фінансового стану.

3.4. Деталізований аналіз фінансового стану

Побудова аналітичного балансу-нетто. Оцінювання й аналіз економічного потенціалу. Оцінювання майнового положення та структури капіталу. Аналіз фінансового стану: Оцінювання ліквідності, Оцінювання фінансової стабільності. Оцінювання й аналіз результативності фінансово-господарської діяльності. Аналіз оборотності. Аналіз рентабельності. Розроблення заходів щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

Тема 4. Діагностика системи управління підприємства

4.1. Оцінювання ефективності системи управління.

Цілі діагностики системи управління. Дослідження бізнес-процесів. Оцінювання ефективності системи управління. Оцінювання (визначення, уточнення) місії підприємства. Описання ієрархії цілей.

4.2. Діагностика структурно-інформаційних елементів системи управління.

Діагностика стратегії в усіх напрямках діяльності підприємства: операційній, фінансовій, інвестиційній, організаційній та маркетинговій. Стратегічний моніторинг. Економічність, адаптивність, гнучкість, оперативність і надійність систем управління.

4.3. Діагностика організації управління.

Порівняння різних організаційних структур. Визначення ступеня охоплення контролем. Аналіз функціональної структури. Діагностика організації управління.

Тема 5. Діагностика стану трудових ресурсів

5.1. Діагностика забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.

Обґрунтування потреби у трудових ресурсах для виконання виробничої програми. Розрахунок кількості робітників для виконання запланованого обсягу виробництва. Кількісна характеристика персоналу. Баланси робочого часу. Штатні нормативи. Розрахунок явочного й облікового складу працівників. Спискова чисельність працівників. Облікова чисельність промислово-виробничого персоналу. Розрахунок потреби у працівниках для обслуговування виробничих процесів. Чисельність основних працівників, зайнятих на ненормованих роботах.

5.2. Аналіз стану використання знань підприємства.

Аналіз стану використання знань підприємства. Напрями підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства.

Тема 6. Діагностика майнового комплексу підприємства

6.1. Економічна сутність вартості підприємства.

Розуміння вартості суб'єкта господарювання. Види експертного оцінювання майна. Ринкова вартість суб'єкта господарювання. Принципи оцінювання вартості суб'єктів господарювання.

6.2. Етапи оцінювання вартості підприємства.

Етапи процесу оцінювання вартості підприємства (бізнесу). Види інформації про підприємство та специфіку його діяльності. Підготовка інформації про підприємство для оцінювання його вартості. Вплив ризиків на кінцеву вартість підприємства. Підходи до врахування ризику під час оцінювання.

6.3. Методи оцінювання вартості підприємства.

Оцінювання поточної вартості підприємства (бізнесу) із застосуванням методів витратного походу. Оцінювання поточної вартості підприємства (бізнесу) із застосуванням методів дохідного підходу. Оцінювання поточної вартості підприємства (бізнесу) із застосуванням методів порівняльного підходу. Визначення прийнятної вартості підприємства. Характеристика зміни вартості підприємства. Визначення причин зміни вартості підприємства. Розроблення заходів щодо нормалізації вартості підприємства.

Тема 7. Діагностика виробничого потенціалу підприємства

7.1. Економічна сутність поняття "виробничий потенціал підприємства".

Теоретичні підходи до визначення сутності потенціалу підприємства. Структура виробничого потенціалу підприємства. Кількісна характеристика виробничого потенціалу підприємства. Техніко-технологічна основа виробничого потенціалу підприємства.

7.2. Діагностика виробничих можливостей підприємства.

Оцінювання виробничого потенціалу на різних етапах циклу "наука – техніка – виробництво". Обґрунтування виробничої програми підрозділів основного виробництва. Математичний розрахунок усіх витрат на виробництво товарів (надання послуг).

7.3. Діагностика ресурсного забезпечення діяльності підприємства.

Обґрунтування виробничої програми підрозділів із виробництва проміжної продукції. Обґрунтування виробничої програми підрозділів трудовими ресурсами. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю. Ступінь сформованості виробничої програми. Оцінювання витратності виробничої програми підприємства. Показники, які характеризують виконання виробничої програми.

7.4. Оцінювання ступеня використання виробничого потенціалу підприємства.

Залежність рівня використання виробничого потенціалу від сукупної продуктивності засобів виробництва та сукупної продуктивності використання трудових ресурсів підприємства. Визначення відхилень у виконанні виробничої програми. Установлення причин негативних відхилень у про-

цесі виконання виробничої програми. Способи нівелювання негативних відхилень.

Тема 8. Діагностика економічної безпеки підприємств

8.1. Поняття економічної безпеки та її види.

Сутність поняття "економічна безпека". Економічна безпека підприємства. Головна мета економічної безпеки підприємства. Основні функціональні завдання економічної безпеки. Види економічної безпеки підприємства. Необхідність у постійному дотриманні економічної безпеки.

8.2. Оцінювання захищеності підприємства від негативних впливів зовнішнього та внутрішнього оточення.

Джерела небезпеки для господарської діяльності підприємства. Особливості негативних впливів на господарську діяльність підприємства. Послідовність процесу забезпечення економічної безпеки підприємства. Складові елементи економічної безпеки підприємства.

8.3. Способи управління ризиками для забезпечення економічної безпеки підприємства.

Оцінювання відповідності реального стану справ на підприємстві безпечному, із економічного погляду, стану справ. Оцінювання ефективності діяльності структурних підрозділів підприємства, які відповідають за економічну безпеку.

Тема 9. Діагностика корпоративної культури підприємства

9.1. Сутність поняття "корпоративна культура".

Сутність корпоративної культури. Важливість безперервного дослідження й контролю за розвитком корпоративної культури підприємництва. Корпоративна культура як вияв рівня професіоналізму керівництва підприємства.

9.2. Оцінювання розвитку корпоративної культури на підприємстві.

Значення корпоративної культури для досягнення цілей підприємства. Чинники впливу на корпоративну культуру. Методи дослідження корпоративної культури.

9.3. Оцінювання впливу корпоративної культури на ефективність господарювання підприємства.

Рівень ефективності корпоративної культури. Причини негативних виявів у корпоративній культурі. Необхідність у корегуванні корпоративної культури.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення цієї навчальної дисципліни кожен студент має ознайомитися із програмою навчальної дисципліни, структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю за знаннями.

Навчальний процес здійснюють у таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття, самостійна робота студента. Структуру залікового кредиту навчальної дисципліни наведено в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекційні	практичні (семінарські)	самостійна робота
			підготовка до занять	
1	2	3	4	5
Тема 1. Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства	14	2	2	10
Тема 2. Організація процесу діагностики стану підприємства	14	2	2	10
Тема 3. Діагностика фінансового стану підприємства	18	4	4	10
Тема 4. Діагностика системи управління підприємства	15	2	2	11
Тема 5. Діагностика стану трудових ресурсів	15	2	2	11

1	2	3	4	5
Тема 6. Діагностика майнового комплексу підприємства	15	2	2	11
Тема 7. Діагностика виробничого потенціалу підприємства	15	2	2	11
Тема 8. Діагностика економічної безпеки підприємств	19	4	4	11
Тема 9. Діагностика корпоративної культури підприємства	19	4	4	11
Усього годин за навчальною дисципліною	144	24	24	96

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляють у відповідний журнал. Набрані студентом бали за окремі семінарські заняття враховують у процесі накопичення підсумкових балів із цієї навчальної дисципліни.

Проведення семінарських занять дозволяє вирішувати такі дидактичні цілі:

оптимально поєднувати лекційні заняття із систематичною самостійною навчально-пізнавальною діяльністю студентів, їх теоретичну підготовку із практичною;

розвивати уміння, навички в розумовій праці, творче мислення, уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань;

формувати у студентів інтерес до науково-дослідної роботи й залучати їх до наукових досліджень, які здійснює кафедра;

забезпечувати системне повторення, поглиблення та закріплення знань студентів за певною темою.

Плани семінарських занять

Назви тем	Програмні питання	Кількість годин	Література
Тема 1. Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства	<p><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства":</i></p> <p>1. Підходи до визначення сутності поняття "діагностика стану підприємства" та їх особливості. 2. Взаємозв'язок завдань та методів діагностики стану підприємства. 3. Особливості класифікації видів діагностики стану підприємства</p>	2	Основна: [1 – 3]
Тема 2. Організація процесу діагностики стану підприємства	<p><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Підходи до організації процесу діагностики стану підприємства":</i></p> <p>1. Етапи проведення діагностики стану підприємства. 2. Організація інформаційного забезпечення та перевірка інформації</p>	2	Основна: [1; 5]
Усього годин		4	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички у їх практичному застосуванні шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі: тестах, опитуванні для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для вирішення їх на занятті. Основні завдання практичних занять можна сформулювати в такий спосіб: поглиблення та уточнення знань, набутих на лекціях і у процесі самостійної роботи,

формування інтелектуальних умінь та навичок у плануванні, аналізі й узагальненні тощо. Практичне заняття містить здійснення попереднього контролю за знаннями, уміннями та навичками студентів, ставлення загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, вирішення завдань із їх обговоренням, виконання контрольних завдань, їхню перевірку, оцінювання (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Тематика практичних занять

Теми практичних занять	Кількість годин	Література
<i>Завдання 1.</i> Діагностика фінансового стану на основі аналізу фінансових коефіцієнтів. <i>Завдання 2.</i> Діагностика фінансового стану на основі аналізу майнового стану та структури капіталу підприємства	6	Основна: [1; 2; 5]
<i>Завдання 3.</i> Аналіз місії, цілей та стратегії підприємства. <i>Завдання 4.</i> Аналіз організаційної структури, рівня контролю та спеціалізації	2	Основна: [1; 3; 5]
<i>Завдання 5.</i> Аналіз показників забезпеченості підприємства трудовими ресурсами	4	Основна: [1; 4; 5]
<i>Завдання 6.</i> Аналіз показників, які впливають на формування та використання знань підприємства	2	Основна: [1 – 3; 5]
<i>Завдання 7.</i> Аналіз показників, які характеризують виробничу програму	2	Основна: [1; 4; 5]
<i>Завдання 8.</i> Забезпечення виробничої програми виробничою потужністю. <i>Завдання 9.</i> Оцінювання економічної безпеки підприємства	2	Основна: [1 – 5]
<i>Завдання 10.</i> Оцінювання впливу корпоративної культури підприємства на його стан	2	Основна: [1 – 3; 5]
Усього годин за навчальною дисципліною	20	

Значення семінарських та практичних занять полягає в поглибленні теоретичного рівня підготовки у взаємозв'язку з пошуковим характером занять, упровадженні нових технологій навчання в тісній взаємодії з матеріалами лекції та самостійною роботою студентів.

6.1. Приклади типових практичних завдань до теми

Тема 3. Діагностика фінансового стану підприємства

Оцінити вірогідності банкрутства досліджуваного підприємства (дані для розрахунків наведено у ПНС) за допомогою декількох альтернативних методик. Запропонувати комплекс заходів щодо зниження вірогідності банкрутства підприємства.

Рекомендації до вирішення завдань

Модель Альтмана:

$$Z\text{-рахунок} = 1,2K1 + 1,4K2 + 3,3K3 + 0,6K4 + K5, \quad (1)$$

де $K1$ – частка власного обігового капіталу ($П1 + П1 - А1$) у всіх активах підприємства;

$K2$ – співвідношення нерозподіленого прибутку до активів;

$K3$ – прибуток до сплати відсотків / усього активів;

$K4$ – ринкова вартість акціонерного капіталу / позиковий капітал;

$K5$ – обсяг продажів / усього активів.

Результати розрахунків на основі моделі Альтмана показали, у яких випадках збільшується ступінь імовірності банкрутства підприємств (табл. 6.2).

Таблиця 6.2

Ступінь імовірності банкрутства

Значення z-рахунка	Імовірність банкрутства
1,8 і менше	дуже висока
від 1,8 до 2,7	висока
від 2,71 до 2,9	існує можливість
3,0 і вище	дуже низька

Французька модель оцінювання платоспроможності фірм на основі багатомірного дискримінантного аналізу (MDA):

$$Z = -0,16x_1 - 0,22x_2 + 0,87x_3 + 0,10x_4 - 0,24x_5, \quad (2)$$

де x_1 – грошові кошти та дебіторська заборгованість / підсумок активу;

x_2 – власний капітал і довгострокові зобов'язання / підсумок пасиву;

x_3 – довгострокові та поточні зобов'язання / чистий дохід (виручка) від реалізації продукції;

x_4 – витрати на оплату праці персоналу / фінансові результати від операційної діяльності (після оподаткування);

x_5 – виручка від реалізації продукції/позиковий капітал.

Імовірність затримки платежів фірмами, що мають різні значення показника Z, можна подати у вигляді шкали (табл. 6.3).

Таблиця 6.3

Значення Z-рахунка

Z	0,021	0,048	0,050	0,075	0,078	0,080	0,107	0,131	0,164
Імовірність несвоєчасного повернення заборгованості, %	100	90	80	70	50	40	30	20	10

Визначити домінуючу роль чинника x_3 – відношення зобов'язань підприємства до чистого доходу (виручки) від реалізації, порівняно з іншими чотирма коефіцієнтами. Фактично вплив цього чинника перевищує сукупний вплив усіх інших.

Російські економісти внесли деякі зміни до першої моделі рахунка Е. Альтмана, яка після перетворення має такий вигляд:

$$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 1,0x_5, \quad (3)$$

де x_1 – оборотні активи / усього активів;

x_2 – резервний капітал і нерозподілений прибуток / усього активів;

x_3 – прибуток до оподаткування / усього активів;

x_4 – статутний і додатковий капітал / довгострокові та поточні зобов'язання;

x_5 – виручка від реалізації продукції / усього активів.

Хоча практика застосування цієї моделі для прогнозування діяльності українських підприємств підтвердила правильність набутих значень, проте використання цієї моделі у вітчизняних умовах потребує великої обережності.

Р. С. Сайфуллін і Г. Г. Кадиков запропонували використовувати для оцінювання фінансового стану підприємств **рейтингове число**:

$$R = 2K_{звз} + 0,1K_{пл} + 0,08K_{оа} + 0,45K_{м} + K_{рк}, \quad (4)$$

де $K_{звз}$ – коефіцієнт забезпеченості підприємства власними засобами $((П1 - A1) / A2)$;

$K_{пл}$ – коефіцієнт поточної ліквідності $(A2 / П4)$;

$K_{оа}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів (чистий дохід / середній розмір $A2$);

$K_{м}$ – комерційна маржа (чистий прибуток / чистий дохід від реалізації продукції);

$K_{рк}$ – рентабельність власного капіталу (чистий прибуток / середньорічна вартість власного капіталу).

У разі повної відповідності фінансових коефіцієнтів їх мінімальним нормативним рівням рейтингове число буде дорівнювати одиниці й організація має задовільний економічний стан. Фінансовий стан підприємств із рейтинговим числом меншим за одиницю характеризується як незадовільне.

Ученими Іркутської державної економічної академії запропоновано чотирифакторна модель прогнозу ризику банкрутства, яка зовні схожа на модель Е. Альтмана для підприємств, акції яких не котируються на біржі:

$$R = 8,38K_1 + K_2 + 0,054K_3 + 0,63K_4, \quad (5)$$

де K_1 – оборотні активи / активів усього;

K_2 – чистий прибуток / власний капітал;

K_3 – виручка від реалізації / усього активів;

K_4 – чистий прибуток / витрати на виробництво й реалізацію продукції (собівартість реалізованої продукції, витрати на збут, адміністративні витрати).

Імовірність банкрутства підприємства, відповідно до значення моделі R визначають у такий спосіб (табл. 6.4).

Імовірність банкрутства

Значення R	Імовірність банкрутства, %
менше ніж 0	максимальна (90 – 100)
0 – 0,18	висока (60 – 80)
0,18 – 0,32	середня (35 – 50)
0,32 – 0,42	низька (15 – 20)
більше ніж 0,42	мінімальна (до 10)

Приклади тестів за темами

1. Основну відмінність економічної діагностики від аналізу укладено в цільовій спрямованості на виявлення:

- а) збігів із нормами, патології;
- б) відхилень від норми, патології;
- в) збігів із нормами, патології.

2. Основні вимоги до фінансової звітності з точки зору здійснення фінансової діагностики підприємства зводяться до того, що вона має уможливлувати:

- а) оцінювання наявних у підприємства трудових ресурсів та ефективності їх використання;
- б) оцінювання наявних у підприємства фінансових ресурсів та ефективності їх використання;
- в) оцінювання динаміки та перспектив зазнання збитку підприємством;
- г) опрацювання обґрунтованих управлінських рішень для здійснення ефективної кадрової політики.

3. Експертні методи досліджень використовують у таких випадках:

- а) в екстремальних ситуаціях;
- б) якщо розвиток об'єктів або повністю, або частково піддається предметному опису або математичній формалізації;
- в) в умовах відсутності досить представницької й достовірної статистики за характеристиками об'єкта;
- г) в умовах великої невизначеності середовища функціонування об'єкта, а також ринкового середовища;

д) у разі, якщо або час, або кошти, виділені на прогнозування та прийняття рішень, дозволяють досліджувати проблему із застосуванням формальних моделей.

4. На основі аналізу звітних даних у процесі фінансової діагностики визначають:

а) причини змін, що відбулися на ринку збуту продукції;

б) сильні та слабкі сторони підприємства;

в) основні тенденції формування та використання фінансових ресурсів підприємства;

г) резерви поліпшення економічного стану в перспективі.

5. Метод математичного програмування має такі переваги:

а) можливість вибору оптимального варіанта з досить значної кількості альтернатив;

б) висока оперативність отримання результатів рішення за рахунок застосування сучасних інформаційних технологій;

в) необхідність в описі альтернативних рішень та основних обмежень у вигляді математичних виразів.

6. Метою деталізованої діагностики фінансового стану є докладна характеристика:

а) результатів його діяльності в майбутньому звітному періоді;

б) майнового та фінансового становища суб'єкта господарювання;

в) можливостей розвитку суб'єкта на перспективу.

7. Комплексна діагностика стану підприємства дозволяє:

а) визначити поточний стан справ підприємства;

б) оцінити його інноваційний потенціал;

в) детально вивчити проблеми, окреслені на етапі комплексної діагностики;

г) виявити причини виникнення проблем.

8. Діагностика стану підприємства – це:

а) агрегований синтетичний висновок про стан досліджуваного об'єкта, що здійснюють на основі різної аналітичної інформації, її синтезу й зіставлення;

б) вивчення стану суб'єкта господарювання, визначення впливу чинників розвитку соціально-психологічних процесів і виявлення відхилень від кризового розвитку;

в) сукупність досліджень із визначення цілей функціонування підприємства, способів їх досягнення та виявлення недоліків.

9. Залежно від цілей і глибини діагностичного аналізу, до складу робочої групи доцільно включити:

- а) представників виконавчого керівництва;
- б) представників інших підприємств;
- в) представників ради директорів і акціонерів підприємства;
- г) керівника групи консультантів;
- д) незалежних консультантів.

10. Коефіцієнт відновлення характеризує:

- а) частину нових основних коштів від наявних на кінець звітнього періоду основних коштів;
- б) частку вартості основних коштів, списаної на витрати в попередніх періодах;
- в) частину основних коштів, яка вибула через старість і з інших причин.

11. Предметом діагностики діяльності підприємства є:

- а) оцінювання виробничих і економічних результатів, фінансового стану, результатів соціального розвитку та використання трудових ресурсів, стани та використання основних фондів, витрат на виробництво й реалізацію продукції (робіт, послуг), оцінювання ефективності;
- б) аналіз виробничих і економічних потужностей, фінансового стану, результатів психічного стану та використання трудових ресурсів, стану та використання основних фондів, витрат на будівництво й реалізацію продукції (робіт, послуг), оцінювання ефективності;
- в) робота підприємства загалом і його структурних підрозділів (цехів, бригад, ділянок), а суб'єктами можуть бути органи державної влади, науково-дослідні інститути, фонди, центри, громадські організації, засоби масової інформації, аналітичні служби підприємств.

12. Пропорцію, у якій активи (згруповані за ступенем ліквідності) мають перебувати щодо один одного, визначають такими характеристиками:

- а) сумою й терміновістю зобов'язань, на покриття яких призначено статті пасиву;
- б) характером і сферою діяльності підприємства;
- в) швидкістю обігу основних коштів підприємства;
- г) співвідношенням поточних і довгострокових активів;
- д) "якістю" активів.

13. Для того щоб правильно оцінити стан об'єкта дослідження, необхідно:

а) розробити якісні та кількісні шкали для вимірювання визначених значень показників;

б) сформулювати систему показників (критеріїв);

в) установити нормативні (базові, еталонні та рекомендовані) значення показників.

14. Завданнями діагностики діяльності підприємства є:

а) дослідження складу та властивостей об'єкта, його порівняння з невідомими аналогами або звітними характеристиками, нормативними величинами;

б) ідентифікація сучасного стану аналізованого об'єкта;

в) установлення основних результатів, що викликала зміни у стані об'єкта, і неврахування їхнього впливу;

г) виявлення змін у стані об'єкта у просторово-тимчасовому аспекті;

д) прогноз основних тенденцій розвитку об'єкта.

15. Після виконання технічної сторони діагностики необхідно:

а) розробити варіанти рішень щодо подолання кризових ситуацій;

б) правильно інтерпретувати результати розрахунків;

в) проконтролювати виконання розроблених рішень.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання студенти виконують самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначають за навчальним планом. У ході самостійної роботи студент має стати активним учасником навчального процесу, навчитися свідомо оволодівати теоретичними та практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, брати на себе індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС містить: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої

літератури, основних термінів і понять за темами навчальної дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, лабораторних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань до вивченої теми; написання есе на задану проблематику; пошук (підбір) та огляд літературних джерел на задану тематику дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та зарубіжною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань із навчальної дисципліни, наведено в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

**Завдання для самостійної роботи студентів
та форми контролю за нею**

Назви тем	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю за СРС	Література
1	2	3	4	5
<i>Тема 1.</i> Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою "Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства"	7	Презентації у програмі Power Point	Основна: [1 – 3]
<i>Тема 2.</i> Організація процесу діагностики стану підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді на тему "Організація процесу діагностики стану підприємства"	7	Подання доповіді	Основна: [1; 5]
<i>Тема 3.</i> Діагностика фінансового стану підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Виконання індивідуального завдання до теми "Діагностика фінансового стану підприємства"	7	Опитування за темою 3. Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 2; 4]

Закінчення табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 4.</i> Діагностика системи управління підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Підготовка до тестування за темами 1 – 4. Виконання індивідуального завдання до теми "Діагностика системи управління підприємства"	7	Тестування за темами 1 – 4. Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 3]
<i>Тема 5.</i> Діагностика стану трудових ресурсів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Самостійне опрацювання таких питань: Яким чином можна оцінити достатність трудових ресурсів підприємства? Яким чином можна оцінити ефективність використання знань підприємства?	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Основна: [1 – 3]
<i>Тема 6.</i> Діагностика майнового комплексу підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання індивідуального завдання до теми "Діагностика майнового комплексу підприємства"	7	Опитування за темою 6. Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 3]
<i>Тема 7.</i> Діагностика виробничого потенціалу підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка презентації за темою: "Діагностика виробничого потенціалу підприємства"	8	Презентація та захист есе	Основна: [1 – 3]
<i>Тема 8.</i> Діагностика економічної безпеки підприємств	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Пошук, підбір та огляд літературних на задану тематику	8	Опитування за темою 8. Захист індивідуального завдання	Основна: [1 – 3]
<i>Тема 9.</i> Діагностика корпоративної культури підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику	8	Колоквіум за змістовим модулем	Основна: [1 – 3]
<i>Підготовка до екзамену</i>		28		
Усього за навчальною дисципліною		94		

8. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства

1. Який комплекс завдань має вирішувати діагностика стану підприємства?
2. Які методи використовують у діагностиці стану підприємства?
3. У чому полягає роль діагностики стану підприємства?

Тема 2. Організація процесу діагностики

1. Чим відрізняється діагностика стану підприємства від економічного аналізу?
2. Як пов'язані між собою змістові блоки діагностики стану підприємства?

Тема 3. Діагностика фінансового стану підприємства

1. У чому полягає сутність діагностики фінансового стану підприємства?
2. Які види діагностики фінансового стану доцільно виділяти?
3. Із яких етапів складається діагностика фінансового стану підприємства?
4. Які блоки містить діагностика фінансового стану підприємства?
5. Чим відрізняються "ліквідність" та "довгострокова платоспроможність"?
6. Для чого необхідно оцінювати витрати підприємства?
7. Яким чином здійснюють оцінювання майнового стану підприємства?
8. Яким чином визначають резерви щодо підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства?
9. Охарактеризуйте схему прийняття фінансових рішень та визначте у ній місце діагностики фінансового стану підприємства.

Тема 4. Діагностика системи управління підприємства

1. Які кількісні методи оцінювання ефективності управлінських рішень використовують під час діагностики системи управління підприємства?
2. Яка проблема є ключовою в діагностиці систем антикризового управління?

Тема 5. Діагностика стану трудових ресурсів

1. Яким чином можна оцінити достатність трудових ресурсів підприємства?
2. Яким чином можна оцінити ефективність використання знань підприємства?

Тема 6. Діагностика майнового комплексу підприємства

1. Що є метою оцінювання вартості підприємства?
2. Які методики використовують для оцінювання ринкової вартості підприємства?
3. Яким чином здійснюють незалежне оцінювання вартості?
4. Які види вартості майна розрізняють під час здійснення його оцінювання?

Тема 7. Діагностика виробничого потенціалу підприємства

1. Які підходи виділяють до визначення сутності "виробничий потенціал підприємства"?
2. Які компоненти виробничого потенціалу підприємства доцільно виділяти під час його діагностики?
3. На основі яких показників здійснюють оцінювання ефективності виробничого потенціалу?
4. Із яких етапів (розділів) складається діагностика виробничого потенціалу підприємства?

Тема 8. Діагностика економічної безпеки підприємства

1. У чому полягає сутність поняття "економічна безпека підприємства"?
2. Виділіть основні компоненти економічної безпеки підприємства.
3. Які чинники обумовлюють досягнення належного рівня економічної безпеки підприємства?
4. Визначте методичні основи оцінювання досягнутого рівня економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Тема 9. Діагностика корпоративної культури підприємства

1. У чому полягає сутність поняття "корпоративна культура підприємства"?

2. Яким чином здійснюють оцінювання корпоративної культури підприємства?

3. Визначте основні симптоми, які свідчать про негативний вплив корпоративної культури на можливості досягнення цілей підприємства.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки завдань, винесених на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

1) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь щодо проблемних питань теоретичного матеріалу навчальної дисципліни); групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

2) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (розгляд практичних завдань щодо яких виникли запитання) та групові (розгляд рольових ігор, які потребують колективного обговорення);

3) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу: індивідуальний захист самостійних та індивідуальних завдань;

підготовка рефератів для виступу на науковому семінарі або науковій конференції.

Індивідуальне завдання (ІЗ) із цієї навчальної дисципліни – це вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчально-дослідного характеру, яке використовують у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

ІЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми, яку виконують на основі знань, умінь і навичок, набутих у процесі лекційних, семінарських і практичних занять, охоплює декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом. Мета ІЗ – самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчальної дисципліни, розвиток навичок у самостійній роботі.

10. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних освітніх технологій (активних та інтерактивних форм навчання): лекцій проблемного характеру, семінарів-дискусій, міні-лекцій, кейсів, ділових ігор.

Розподіл активних та інтерактивних форм і методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Розподіл форм і методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Назви тем	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства	Міні-лекція "Взаємозв'язок та особливості економічного аналізу й діагностики стану підприємства". Робота в малих групах під час визначення цілей, методів та умов їх застосування у процесі діагностики стану підприємства; презентація роботи в малих групах
<i>Тема 2.</i> Організація процесу діагностики	Семінар-дискусія "Вибір джерел та підготовка інформації для діагностики стану підприємства". Робота в малих групах під час розподілу завдань, функцій, обов'язків із діагностики стану підприємства між виконавцями; презентація роботи в малих групах
<i>Тема 3.</i> Діагностика фінансового стану підприємства	Робота в малих групах під час оцінювання рівня фінансової стійкості підприємства; презентація роботи в малих групах. Робота в малих групах під час визначення симптомів погіршення фінансового стану підприємства; презентація роботи в малих групах. Робота в малих групах під час визначення можливих заходів для поліпшення фінансового стану підприємства; презентація роботи в малих групах
<i>Тема 4.</i> Діагностика системи управління підприємства	Лекція проблемного характеру з питання "Оцінювання ефективності системи управління підприємством". Робота в малих групах під час визначення рівня охоплення контролем системи управління; презентація роботи в малих групах

1	2
<i>Тема 5.</i> Діагностика стану трудових ресурсів	Проблемне повідомлення та дискусія з питань: 1. Як впливає вмотивованість персоналу на досягнення цілей підприємства? 2. Чи є межа доцільності підвищення продуктивності праці? 3. Які причини стримують підвищення продуктивності праці на вітчизняних підприємствах?
<i>Тема 6.</i> Діагностика майнового комплексу підприємства	Міні-лекція "Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства". Робота в малих групах під час визначення ринкової вартості підприємства за різними методами; презентація роботи в малих групах
<i>Тема 7.</i> Діагностика виробничого потенціалу підприємства	Лекція проблемного характеру з питання "Визначення рівня виробничого потенціалу підприємства". Проблемне повідомлення та дискусія з питань: 1. Чи є тотожними поняття "виробничий потенціал" та "виробнича потужність"? 2. Чим обумовлено необхідність у діагностиці виробничого потенціалу підприємства?
<i>Тема 8.</i> Діагностика економічної безпеки підприємства	Міні-лекція "Економічна безпека підприємства та симптоми її погіршення в умовах економічної трансформації"
<i>Тема 9.</i> Діагностика корпоративної культури підприємства	Семінар-дискусія на тему "Значення корпоративної культури підприємства для досягнення його місії та цілей"

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначають не тільки за методикою й технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, що виявляють у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; виробленні здатностей приймати самостійні рішення; виробленні здатностей до колективних рішень; виробленні здатностей до соціальної інтеграції; набутті навичок у вирішенні конфліктів.

Лекції проблемного характеру спрямовано на розвиток логічного мислення студентів. Увагу студентів сконцентровано на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються наповненістю та складністю.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо цієї теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди й переконання.

11. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів ураховує види занять, які, згідно із програмою навчальної дисципліни, передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюють за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи містять:

поточний контроль, що здійснюють протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюють за сумою набраних балів;

підсумковий контроль, що здійснюють, ураховуючи поточний контроль за відповідний змістовий модуль, він має на меті інтегроване оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини навчальної дисципліни – змістового модуля.

Поточний контроль із цієї навчальної дисципліни здійснюють у таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист індивідуального та комплексного розрахункового завдання;

перевірка есе на задану тематику;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи;

експрес-опитування;

проведення диктанту за лекційним матеріалом.

Підсумковий контроль із цієї навчальної дисципліни здійснюють у формі колоквиуму. Колоквиум – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводять як проміжний міні-екзамен із ініціативи викладача.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань здійснюють за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядають;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також сучасною літературою з питань, що розглядають;

уміння поєднувати теорію із практикою під час розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, здійснення розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставлять за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової частини зменшує кількість балів. Під час оцінювання індивідуальних завдань увагу також приділяють якості, самостійності та своєчасності здавання виконаних завдань викладачу, згідно із графіком навчального процесу. Якщо якусь із вимог не буде виконано, то бали буде знижено.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюють оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина й міцність знань, рівень мислення, уміння систематизувати знання за окремими темами, уміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички та прийоми виконання практичних завдань, уміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та опрацювання, самореалізація на практичних і семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе є: здатність давати критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; уміння пояснювати альтерна-

тивні погляди та наявність власної точки зору на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладу міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подання матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Порядок здійснення підсумкового контролю з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль за знаннями та компетентностями студентів із навчальної дисципліни здійснюють на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму навчальної дисципліни й передбачає визначення рівня знань і ступеня опанування студентами компетентностей.

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності до творчого використання накопичених знань, уміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, передбачених кваліфікаційними вимогами. Кожен екзаменаційний білет складено з п'яти практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента й рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет містить два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання, які оцінюють, відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету, відповідно до встановленого терміну.

Студент не може бути допущений до складання екзамену, якщо кількість балів, набраних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю, відповідно до змістового модуля, упродовж семестру, у сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан

факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід уважати атестованим, якщо сума балів, набраних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Результат семестрового екзамену оцінюють у балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховують, – 25 балів) і виставляють у відповідній графі екзаменаційної відомості обліку успішності.

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни розраховують, ураховуючи бали, набрані під час екзамену, та бали, набрані під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр становить: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано", його заносять у залікову відомість обліку успішності навчальної дисципліни. У разі набрання менше ніж 60 балів студент обов'язково складає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше від двох тижнів після початку семестру. У разі повторного набрання менше ніж 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймає рішення, відповідно до чинного законодавства: якщо "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Освітній ступінь: магістр

Галузь знань: 0305 "Економіка та підприємництво"

Спеціальність: 8.03050901 "Облік і аудит"

Навчальна дисципліна: "Діагностика стану підприємства"

Екзаменаційний білет № 1

Завдання 1 (стереотипне). Необхідно дати ґрунтовні та лаконічні відповіді на поставлені питання:

1. Визначити основні завдання діагностики стану підприємства.
2. Визначити послідовність процесу діагностики фінансового стану підприємства.

Завдання 2 (стереотипне). Погодити визначення з термінами, про-
ставляючи біля них відповідні літери:

- а) діагностика;
- б) фінансовий стан;
- в) конкурентоспроможність;
- г) платоспроможність.

1) визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою показників, що відображають використання фінансових ресурсів	
2) спроможність окремого суб'єкта випереджати свого суперника в досягненні поставлених цілей на конкурентному ринку	
3) здатність суб'єкта економічної діяльності погасити свої довготермінові зобов'язання	
4) галузь знань, що вивчає теорію й методи організації процесів визначення стану об'єкта	

Завдання 3 (діагностичне). Розрахувати загальний прибуток підприємства за звітний період, якщо: обсяг реалізації виробів "А" – 2 200 шт.; собівартість одиниці продукції – 5 грн, рентабельність виробу – 12 %; обсяг реалізації виробів "Б" – 600 шт.; собівартість одиниці продукції – 14 грн; рентабельність виробу – 11 %; прибуток від іншої продукції – 1 230 грн.

Зробити висновки щодо можливих причин відхилення прибутку у звітному періоді якщо в попередньому періоді прибуток від реалізації виробів "А" становив 1 400 грн, виробів "Б" – 870 грн, прибуток від іншої продукції – 1 110 грн, рентабельність обох виробів не змінилась.

Завдання 4 (діагностичне). За даними, наведеними в табл. 1, визначити, як непогодженість у технологічній потужності, можливостях залучення фінансових ресурсів і збуту продукції можуть вплинути на фінансово-економічний стан підприємства. Які управлінські рішення необхідно ухвалити керівництву підприємства, щоб стабілізувати його стан та забезпечити прийнятний рівень прибутку.

Таблиця 1

Можливості підприємства

Варіанти	Виробничі можливості, од.	Фінансові можливості, од.	Можливості збуту продукції, од.	Оцінювання
1	30 000	33 750	30 000	
2	30 000	26 250	30 000	
3	22 500	30 000	30 000	
4	30 000	27 000	27 000	
5	37 500	34 500	33 000	

Завдання 5 (евристичне). За даними табл. 2 оцінити оборотність активів підприємства. Визначити достатність кількості грошей в обігу методом урахування оборотності коштів. Зробити висновки щодо ефективності управління активами підприємства, які проблеми є в підприємства в цій сфері та яким чином їх можна подолати.

Таблиця 2

Дані для розрахунків

Назви позицій	Звітні періоди				
	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6
Грошові кошти, тис. грн	530 862	524 069	528 265	504 218	520 261
Аванси постачальникам, тис. грн	441 809	417 418	415 214	401 607	408 923
Собівартість реалізації про- дукції, тис. грн	291 192	290 202	178 200	279 210	175 500
Виробничі запаси, тис. грн	353 780	419 590	421 893	403 696	415 501
Незавершене виробниц- тво, тис. грн	277 663	290 372	291 665	279 373	287 245
Аванси покупців, тис. грн	32 604	36 226	45 720	34 854	45 027
Кредиторська заборгова- ність, тис. грн	554 400	616 000	539 590	592 667	531 414
Готова продукція, тис. грн	172 220	195 917	254 877	188 496	251 016

1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість, тис. грн	4 366 122	4 177 425	5 038 738	4 019 189	4 962 394
Виручка від реалізації, тис. грн	522 060	497 112	385 836	478 282	379 990

Затверджено на засіданні
кафедри економічного аналізу ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Протокол № ___ від "___" _____ 20___р.

Підсумкові бали за екзамен складено із суми балів за виконання всіх завдань, округлених до цілого числа за правилами математики.

Завдання в екзаменаційному білеті розміщено за ступенем складності.

1 завдання (стереотипне). Максимальна оцінка – **6 балів** (по 3 бали за кожну правильну відповідь). Завдання надано для перевірки знань термінології з навчальної дисципліни.

3 бали – навчальний матеріал засвоєно в повному обсязі, студент дає теоретично правильні відповіді, точно формулює думку, послідовно викладає матеріал, але мають місце окремі помилки;

2 бали – студент володіє знаннями, мають місце суттєві неточності, помилки;

1 бал – студент має неглибокі знання, допускає багато суттєвих неточностей, помилок;

0 балів – завдання не виконано.

2 завдання (стереотипне). Максимальна оцінка – 6 балів (по 1,5 бала за кожну правильну відповідь). Завдання спрямовано на перевірку теоретичних знань із навчальної дисципліни, уміння систематизувати та логічно подавати інформацію.

3, 4 завдання (діагностичні). Максимальна оцінка – **8 балів** за кожне. Завдання надано для перевірки щодо володіння методами та прийомами конкурентного аналізу, навичок у виконанні розрахунку показників, уміння інтерпретувати результати розрахунків;

7–8 балів – завдання виконано правильно, зроблено відповідні висновки за основними проблемами функціонування підприємства;

5–6 балів – завдання виконано правильно, але зроблено помилки у висновках або висновки неповні;

3–4 бали – завдання виконано за правильною послідовністю з математичними помилками, висновки логічні та ґрунтовні;

1–2 бали – завдання виконано за правильною послідовністю з математичними помилками, зроблено помилки у висновках або висновки неповні;

0 балів – завдання не виконано.

5 завдання (евристичне). Максимальна оцінка – **12 балів**. Завдання спрямовано на перевірку знань, умінь та навичок в аналізі й оцінюванні конкурентоспроможності підприємства, вміння робити обґрунтовані висновки та формувати систему показників.

10 – 12 балів ставлять тоді, коли завдання вирішено правильно. Студент показав володіння системними знаннями навчального матеріалу, ефективно їх застосовує для виконання евристичного завдання. Відповідь повна, ґрунтовна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Студент виявив вміння аналізувати інформацію, виконувати необхідні розрахунки.

7 – 9 балів ставлять тоді, коли завдання вирішено правильно. Студент у змозі самостійно відтворювати основний навчальний матеріал і використовувати його під час виконання евристичних завдань, визначати основні поняття, аналізувати наведені дані, робити висновки. Відповідь загалом правильна, логічна та достатньо обґрунтована, але допущено несуттєві помилки.

4 – 6 балів – евристичне завдання вирішено частково або повністю без належних обґрунтованих висновків. Студент розкриває сутність основних положень навчального матеріалу та застосовує їх під час виконання завдання в типових умовах. Але під час відповіді припускається помилок або формулює помилкові висновки.

1 – 3 бали ставлять тоді, коли студент використовує окремі елементи аналізу інформації, припускається помилок. Висновок сформульовано нечітко або він взагалі відсутній. Оформлення неохайне.

0 балів – завдання не виконано.

12. Розподіл балів, які набирають студенти

Систему оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведено в табл. 12.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання		Оцінювання рівня сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Максимальний бал	
1	2	3	4		5	6	
Здатність до обґрунтування системи діагностики стану підприємства	1	Ауд.	4	Лекція	Тема 1. Предмет, методи та завдання діагностики стану підприємства. Тема 2. Організація процесу діагностики стану підприємства	Робота на лекції	–
			4	Семінарське заняття	Семінарське заняття на тему "Підходи до визначення сутності поняття "діагностика стану підприємства" та їх особливості"	Активна участь у виконанні практичних завдань	–
		СРС	16	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, огляд законодавчої бази, вивчення додаткової літератури	Перевірка домашніх завдань	5
Здатність до діагностики фінансового стану підприємства	2	Ауд.	4	Лекція	Тема 3. Діагностика фінансового стану підприємства	Робота на лекції	–
			4	Практичне заняття	Завдання 1. Вирішення практичних завдань із розрахунку фінансових коефіцієнтів	Активна участь у виконанні практичних завдань, тестовий контроль	5
		СРС	16	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Виконання практичних завдань із розрахунку фінансових коефіцієнтів	Перевірка домашніх завдань	5

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4		5	6	
Здатність до діагностики системи управління	3	Ауд.	4	Лекція	Тема 4. Діагностика системи управління підприємства. Тема 5. Діагностика стану трудових ресурсів	Робота на лекції	–
			4	Практичне заняття	Завдання 2. Діагностика фінансового стану на основі аналізу фінансових коефіцієнтів, на основі аналізу майнового стану та структури капіталу підприємства, на основі оцінювання ефективності виробництва	Активна участь у виконанні практичних завдань, поточна КР, компонент своєчасності	5
		СРС	16	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, огляд законодавчої бази	Перевірка домашніх завдань	5
Здатність до діагностики майнового комплексу підприємства	4	Ауд.	4	Лекція	Тема 6. Діагностика майнового комплексу підприємства. Тема 7. Діагностика виробничого потенціалу підприємства	Робота на лекції	–
			4	Практичне заняття	Завдання 3. Вирішення практичних завдань. Аналіз показників забезпеченості підприємства трудовими ресурсами	Активна участь у виконанні практичних завдань, тестовий контроль	5
		СРС	16	Підготовка до занять	Огляд законодавчої бази, вивчення додаткової літератури	Перевірка домашніх завдань	5
Здатність до діагностики економічної безпеки підприємства	5	Ауд.	4	Лекція	Тема 8. Діагностика економічної безпеки підприємства	Робота на лекції	–
			4	Практичне заняття	Завдання 4. Вирішення практичних завдань. Аналіз показників забезпеченості підприємства трудовими ресурсами; аналіз показників, які впливають на формування і використання знань підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань, поточна КР	5

Закінчення табл. 12.1

1	2	3		4		5	6
		СРС	16	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, огляд законодавчої бази, вивчення додаткової літератури	Перевірка домашніх завдань	5
Здатність до діагностики корпоративної культури підприємства	6	Ауд.	4	Лекція	Тема 9. Діагностика корпоративної культури підприємства	Робота на лекції	–
			4	Практичне заняття	Завдання 5. Вирішення практичних завдань. Оцінювання вартості підприємства за показником чистих активів	Активна участь у виконанні практичних завдань, тестовий контроль, компонент своєчасності	10
		СРС	16	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, огляд законодавчої бази	Перевірка домашніх завдань	5
Сесія				Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
				Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білета		
				Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістових модулів		
Усього годин			144	Загальна максимальна кількість балів із навчальної дисципліни			100
<i>із них</i>							
<i>аудиторні</i>			48	33 %	<i>поточний контроль</i>		60
<i>самостійна робота</i>			96	67 %	<i>підсумковий контроль</i>		40

Розподіл балів у межах тем наведено в табл. 12.2.

Таблиця 12.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
	5	10	5	5	5	5	10	5	40	100
Колоквіум										
10										

Примітка. T1, T2 ... T9 – теми.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 12.3.

Таблиця 12.3

Розподіл балів за тижнями

Теми		ДЗ	Тестування	Поточні КР	Колоквіум	Екзамен	Усього
Тема 1	1 тиждень	5	-	-	-	-	5
Тема 2							
Тема 3	2 тиждень	5	5	-	-	-	10
Тема 4							
Тема 5	3 тиждень	5	-	5	-	-	10
Тема 6							
Тема 7	4 тиждень	5	5	-	-	-	10
Тема 8							
Тема 9	5 тиждень	5	-	5	-	-	10
Тема 9							
Усього		30	10	10	10	40	60

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни визначають, відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів на-

вчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 12.4).

Таблиця 12.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінювання ЄКТС	Оцінювання за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Оцінювання за цією шкалою заносять до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

13. Рекомендована література

13.1. Основна

1. Афанасьєв М. В. Економічна діагностика : навч.-метод. посіб. / М. В. Афанасьєв, Г. В. Білоконенко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 296 с.
2. Гетьман О. О. Економічна діагностика : навч.-метод. посіб. / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.
3. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія / за заг. ред. А. Е. Воронкової. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 448 с.
4. Ковалев А. И. Анализ хозяйственного состояния предприятия / А. И. Ковалев, В. П. Привалов. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1999. – 216 с.

5. Шеремет А. Д. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия : учебник / А. Д. Шеремет. – М. : ИНФРА-М, 2008. – 367 с.

13.2. Додаткова

6. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. В. Вітлінський, П. І. Верченко. – К. : КНЕУ, 2000. – 292 с.

7. Воронкова А. Е. Управлінські рішення у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства: організаційний аспект : монографія / А. Е. Воронкова ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 511 с.

8. Довбня С. Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства / С. Б. Довбня, Н. Ю. Гічова // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 88–97.

9. Максимова Т. С. Формування інноваційної політики на підприємстві / Т. С. Максимова, О. В. Філімонова, К. В. Лиштван // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 2 (20) – С. 181–183.

10. Отенко І. П. Управління конкурентними перевагами : наукове видання / І. П. Отенко, Є. О. Полтавська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. – 212 с.

11. Юкаева В. С. Управленческие решения : учеб. пособ. / В. С. Юкаева. – М. : Дашков и К^о, 1999. – 291 с.

13.3. Інформаційні ресурси

12. Лига Бизнес Информ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.liga.net.

13. Налоги и бухгалтерский учет [Электронный ресурс]. – Режим доступа : basa.tav.kharkov.ua.

14. Нормативные акты Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.nau.kiev.ua.

15. Официальный сайт Верховной Рады Украины – Режим доступа : www.rada.gov.ua.

16. Украинское право [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.ukrpravo.com.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових частин професійних компетентностей із навчальної дисципліни "Діагностика стану підприємства" за Національною рамкою кваліфікацій України

45

Складові частини компетентності, яку формують у межах теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, методи та завдання діагностики					
Здатність до обґрунтування системи діагностики стану підприємства	Знання теорії економічного та фінансового аналізу, менеджменту організації	Предмет, методи та завдання діагностики	Установлювати періодичність та термін виконання діагностичних заходів. Установлювати періодичність збирання та оновлення інформації за кожним напрямом діагностики стану підприємства	Обґрунтовувати канали та напрями руху інформації	Ініціативність під час формування стратегії розвитку підприємства, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

1	2	3	4	5	6
Тема 2. Організація процесу діагностики стану підприємства					
Здатність до розбудови організаційної структури діагностики	Знання теорії менеджменту організації, основ управління, наявні інформаційні потоки на підприємстві	Організація процесу діагностики стану підприємства	Формувати систему показників за напрямками діагностики стану підприємства	Проектувати систему звітів виконавців. Формувати команду виконавців діагностичних заходів	Вибирати об'єкти та напрями діагностики діяльності підприємства
Тема 3. Діагностика фінансового стану підприємства					
Здатність до діагностики фінансового стану підприємства	Знання основ фінансового аналізу	Технологія діагностики фінансового стану підприємства	Формувати систему прийомів та методів діагностики стану підприємства за її напрямками. Використовувати горизонтальний, вертикальний аналіз та аналіз фінансових коефіцієнтів для діагностики фінансового стану. Аналізувати фінансові проблеми діяльності	Розподіляти повноваження, обов'язки та взаємозв'язки між виконавцями	Обґрунтовувати кадрові та ресурсні заходи забезпечення діагностичних заходів

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Діагностика системи управління підприємства					
Здатність до діагностики системи управління	Знання основ організації системи управління підприємством	Процедури діагностики системи управління підприємства	Аналізувати організаційну структуру підприємства. Аналізувати основні процеси управління. Аналізувати використання інформаційної системи управління	Забезпечувати виконання запланованих робіт із організації та здійснення діагностики стану підприємства	Обґрунтовувати доцільність залучення сторонніх організацій
Тема 5. Діагностика стану трудових ресурсів					
Здатність до діагностики трудових ресурсів підприємства	Знання змісту аналізу трудових ресурсів підприємства	Послідовність діагностики стану трудових ресурсів	Аналізувати склад та чисельність персоналу. Аналізувати якість та рівень знань персоналу. Аналізувати продуктивність праці персоналу. Аналізувати систему оплати праці та мотивації персоналу	Забезпечувати співпрацю виконавців зі сторонніми організаціями	Обґрунтовувати організаційну структуру, залежно від складу діагностичних заходів та можливостей підприємства

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Діагностика майнового комплексу підприємства					
Здатність до діагностики майнового комплексу підприємства	Знання змісту аналізу майнового комплексу підприємства	Діагностика майнового комплексу підприємства	Підготовлювати інформацію для оцінювання вартості підприємства. Використовувати процедури та методи оцінювання вартості підприємства. Визначати коректність корегування вартості підприємства	Визначити негативне відхилення показників, які характеризують стан підприємства, від нормального	Спостерігати за своєчасністю виконання діагностичних заходів
Тема 7. Діагностика виробничого потенціалу підприємства					
Здатність до діагностики виробничого потенціалу підприємства	Знання змісту аналізу виробничого потенціалу підприємства	Діагностика виробничого потенціалу підприємства	Діагностувати виробничу програму. Діагностувати ресурсну забезпеченість виробничо-господарської діяльності	Розробляти перелік відповідних заходів подолання негативних відхилень та обґрунтовувати вибір найбільш доцільних у певних умовах заходів	Контролювати коректність застосування методичних прийомів діагностики

1	2	3	4	5	6
Тема 8. Діагностика економічної безпеки підприємства					
Здатність до діагностики економічної безпеки підприємства	Знання змісту аналізу економічної безпеки підприємства	Діагностика економічної безпеки підприємства	Аналізувати рівень економічної безпеки. Аналізувати якість ризик-менеджменту як компоненти системи управління економічною безпекою	Виявляти причини негативних відхилень	Контролювати коректність результатів діагностики стану підприємства
Тема 9. Діагностика корпоративної культури підприємства					
Здатність до діагностики корпоративної культури підприємства	Знання змісту аналізу корпоративної культури підприємства	Діагностика корпоративної культури підприємства	Аналізувати чинники впливу на формування корпоративної культури. Оцінювати рівень корпоративної культури	Оцінювати ефективність впровадження заходів та розробляти корегувальні заходи	Розробляти корегувальні заходи

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	13
5. Теми та плани семінарських занять.....	14
6. Теми практичних занять	15
6.1. Приклади типових практичних завдань до теми	17
7. Самостійна робота.....	23
8. Контрольні запитання для самодіагностики	26
9. Індивідуально-консультативна робота	28
10. Методи навчання	29
11. Методи контролю	31
12. Розподіл балів, які набирають студенти	38
13. Рекомендована література.....	43
13.1. Основна	43
13.2. Додаткова	44
13.3. Інформаційні ресурси.....	44
Додатки.....	45

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ДІАГНОСТИКА СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності
8.03050901 "Облік і аудит"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Котов** Антон Миколайович

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *О. Г. Доценко*

План 2016 р. Поз. № 8 ЕВ. Обсяг 51 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*